

**„A kaszálás természetbarát módszerei”
című szakmaközi fórum összefoglaló kötete**

Magyar Madártani Egyesület Természetvédelmi Tanácsadó Szolgálat
Csákvár, 2007.

„A kaszálás természetbarát módszerei”

FÓRUM ÖSSZEFOGLALÓ

TARTALOM

PROGRAM.....	3
A FÓRUM RÉSZTVEVŐINEK ELÉRHETŐSÉGEI.....	4
AZ ELŐADÁSOK ÖSSZEFOGLALÓI.....	11
A TEREPI BEMUTATÓ TAPASZTALATAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA	13
A MŰHELYMUNKA ÉRTÉKELÉSE.....	14

Csákvár
2007. július 4.

PROGRAM

I. Bevezető előadások: 10⁰⁰-11⁰⁰

10⁰⁰-10²⁰: Kovács Zoltán (Magyar Állattenyésztők Szövetsége): A kaszálás szempontjai állattenyésztő szemmel

10²⁰-10⁴⁰: Sipos Katalin (Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság): A kaszálás szempontjai természetvédő szemmel

10⁴⁰-11⁰⁰: Viszló Levente: a terepi bemutató felvezetése, előzetes tájékoztatás a várható látnivalókról

II. Terepi program 11⁰⁰-14⁰⁰

A terepi helyszínekre lovaskocsik szállítják a résztvevőket. **Indulás: közvetlenül az előadások után!**

Két terepi helyszínünk lesz, az elsőt különféle fűkaszákat, vadriasztót, madárbarát kaszálási módszert, rendezelést és szecskázós rendfelszedést, a másodikon fűfűtőmlős fűsilózást tekinthetünk meg.

Az esetleges kánikulára készülve ásványvizet biztosítunk, melyet induláskor a kijáratnál lehet elvenni.

A terepi gyakorlati bemutatót Viszló Levente vezeti. A nagy létszámra való tekintettel a terephelyszínen azokra a kérdésekre szorítkozunk, amelyek a gépek mellett válaszolhatók meg jól, a többi kérdés feltevésére az ebéd utáni vitafórumon lesz mód. A gépek egy része ebéd után megtekinthető a Dohányos ház mellett.

III. Ebéd: 14⁰⁰-14⁴⁵

Helyszín: Dohányos ház.

Tárgya: szürkemarha bográcsgulyás

Ebéd után kiosztásra kerülnek a fórum témájához kapcsolódó információs anyagok. Kérjük, ne hagyja el a fórumot ezek átvétele nélkül!

IV. 15⁰⁰-től: A terepi tapasztalatok kötetlen megvitatása

A fórumot felvezeti: Viszló Levente. A vitaindító témája: A kaszálás természetkímélő módszerei - A terepen látottak részletes összefoglalása. Majd a téma megvitatása, más térségekben, más kezelőknél, gazdálkodóknál szerzett tapasztalatok megosztása módszertani részletekkel.

A FÓRUM RÉSZTVEVŐINEK ELÉRHETŐSÉGEI

NÉV	INTÉZMÉNY	E-MAIL	TELEFON
Aliguarder Eszter		sztike17@freemail.hu	
Balczó Anna	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	balczoa@dinpi.hu, balczoa@freemail.hu	30/663-46-27
Balczó Bertalan	Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium	balczo@mail.kvvm.hu	
Bánfi Szabolcs	Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	banfisz@kdvktvf.kvvm.hu	06-30-3039790
Bankovics András	Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság, A tűzok védelme Magyarországon LIFE Nature projekt	bankovicsa@knp.hu	30/555-11-71
Bellus Zoltán Dr.	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Mezőgazdasági Gépesítési Intézet	bellus@fvmmi.hu	70-379-4271
Bódi László	Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet, Gödöllő-Herceghalom	bodi@katki.hu	30/527-93-82
Bodnár Mihály	Tiszatáj Környezet- és Természetvédelmi Közalapítvány	bmtk@freemail.hu	(42) 278-910, Fax: (42) 278-204, Mobil: (30) 349-5718
Bokor Árpád	Kaposvári Egyetem Állattudományi Kar	arpad_bokor@freemail.hu	30/449-58-72

Bómik János	Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség		22/514-300
Bontovics Csaba	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság		30/6870813
Bori Tamás	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	bori.tamas@mvh.gov.hu	30/383-97-13
Borka György	Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet, Gödöllő-Herceghalom	gyorgy.borka@atk.hu;	Tel.: (23) 31 9133 /250 M.: (30) 578 2359
Csatár Attila	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Mezőgazdasági Gépesítési Intézet		
Csepregi Antal	Szent István Egyetem	csepregiantalne@mkkszie.hu	28/421-773, 28/522-075
Csihar László	Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség		22/514-300/212
Domakné Szendi Erika	Fejér Megyei Agrárkamara	domakne.erika@agrarkamara.hu	T: 06-20 / 771-1856
Drexler János	Megazet Kft.	megazet@megazet.hu	30/9396-719
Drexler Szilárd		drexler.szilard@mme.hu	30/385-73-21
Egyházy Ágoston	MME-Természetvédelmi Tanácsadó Szolgálat	egyhazi.agoston@ttsz.hu	20/348-47-40
Érdiné Dr. Szekeres Rozália	Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium	erdine@mail.kvvm.hu	1/457-33-00/488
Falusi Eszter	Felelősséggel a Természetért Egyesület	falusi@freemail.hu	70/948-54-26
Fülöp Gyula	MME-Természetvédelmi Tanácsadó Szolgálat	fulop.gyula@ttsz.hu	30/91-48-053
Gera István	Magyar Szürke Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete	geraistvan@szurkemarha.hu	1/412-50-95

Gruber Ágnes	Fertő-Hanság és Őrség Nemzeti Park Igazgatóság	gruber@onp.kvvm.hu	30/520-24-37
Gulyás Gábor	Pannon Egyetem	gulyi921@gmail.com	30/539-93-58
Gulyás Levente	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	gulyas.levente@mvh.gov.hu	1/219-89-10
Györfy Hunor	Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	gyorfy@kdvktvf.kvvm.hu	30/303-97-92
Györkös István	Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézet, Gödöllő-Herceghalom	istvan.gyorkos@atk.hu	28/417-259
Hajduk Péter	Magyar Juhtenyésztők Szövetsége	hajdukpeter@majusz.hu	30/9562-291
Hansági Dénes	Magyar Agrár-környezetgazda Egyesület	hand@invitel.hu	30/244-9546
Harcza Marietta	Szent István Egyetem	hmarietta@citromail.hu	
Hegedűs Annamária	Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	hegedusan@kvktvf.kvvm.hu	30/515-19-05
Illyés Eszter	Magyar Tudományos Akadémia Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete	illyese@botanika.hu	20/385-26-96
Jencs Melinda	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	jencs.melinda@mvh.gov.hu	1/219-45-88
Jeszenyi Gábor	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	jbabor@t-online.hu	
Judi Piroska	Pannon Egyetem	jpiroska@vipmail.hu	30/494-38-81
Karkalik András	Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ, Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság	karkalik.andras@ntksz.ontsz.hu	20/411-06-62
Karsa Dóra	Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány	provertes@provertes.hu	30/663-50-25
Kecskeméti Bálint	IKR Zrt. Bábolna	kecskemeti@ikr.hu	30/552-00-33

Kinorányi Éva	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Agrár-vidékfejlesztési Főosztály	kinoranyie@fvm.hu	1/301-59-64; 70/623-59-85
Kiss Krisztina	Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	kisskr@kdvktvf.kvvm.hu	30/303-97-99
Kozta János	Fertő-Hanság és Őrség Nemzeti Park Igazgatóság		
Kotymán László	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság		30/475-17-70
Kovács J. Attila Dr.	Berzsenyi Dániel Főiskola, Növénytani Tanszék	kja@deimos.bdtf.hu	06/30/447-9573 (sms)
Kovács Lászlóné	Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ, Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság	kovacs.laszlone@ntksz.ontsz.hu	30/378-05-60
Kovács Zoltán	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	mezofoldite@citromail.hu	30/663-46-64
Kovács Zoltán	Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság	agroman@freemail.hu	30/520-24-34
Králl Attila	Magyar Madártani Egyesület	krall.attila@mme.hu	20/585-38-86
L'Anné Ágnes	Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium	lanne@mail.kvvm.hu	
László András	Böszöri Kecsefarm	jakabsajt@freemail.hu	
László Brigitta	Tiszatáj Környezet- és Természetvédelmi Közalapítvány	labrigitta@gmail.com	30/407-97-44
Lelkes Miklós	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	lelkes.miklos@mvh.gov.hu	70/379-87-92
Litzler Viktória	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal		
Lóránt Miklós	A tűzok védelme Magyarországon LIFE Nature projekt	petrel@freemail.hu	30/336-48-50

Ludnai Tünde	Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság	ludnait@knp.hu	30/48-84-553
Makai Péter	AG-BAG Hungaria Kft.	makai@ag.bag.hu	20/344-74-39
Makovényi Anna	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Agrár-vidékfejlesztési Főosztály	makovenyia@fvm.hu	1/301-43-43
Márkus Ferenc	WWF Magyarország	ferenc.markus@wwf.hu	
Miklós Dezső	Alpesi és Szánentáli Kecsketenyésztők Egyesülete	info@asze-kecske.hu	30/474-99-02
Miklósné Tóth Gizella	Alpesi és Szánentáli Kecsketenyésztők Egyesülete	info@asze-kecske.hu	25/492-342
Mogyorós Edit	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság		30/6870813
Nagy Dorottya	Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség		22/514-300
Nagy Nikoletta	Kutatás-fejlesztési Pályázati és Kutatáshasznosítási Iroda	nikoletta.nagy@kpi.gov.hu	1/484-28-18, 30/255-23-85
Némedi Zsuzsanna	Berzsenyi Dániel Főiskola, Növénytan Tanszék	kja@deimos.bdtf.hu	
Németh Ákos	A tűzok védelme Magyarországon LIFE Nature projekt	akos472@freemail.hu	
Néráth Melinda	Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium	nmelinda@mail.kvvm.hu	
Osgyán László	IKR Zrt. Bábolna	osgyanl@ikr.hu	30/552-00-64
Palatitz Péter	Magyar Madártani Egyesület, Kék vércse-védelmi Munkacsoport	palatitz.peter@mme.hu	20/564-28-17
Podmaniczky László	Szent István Egyetem, Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet	podmaniczky.laszlo@kti.szie.hu	30/250-36-14
Póth Péter	Őstermelő	peter@sargafogo.hu	20/9-287-327
Póth Virág	Őstermelő	virag@sargafogo.hu	20/98-33-429

Puky Miklós	Magyar Tudományos Akadémia Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete	47949puk@ella.hu	
Rév Szilvia	MME-Természetvédelmi Tanácsadó Szolgálat	rev.szilvia@ttsz.hu	20/264-33-23
Sárközi Hajnalka	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	sarkozi.hajnalka@mvh.gov.hu	30/986-92-23
Sashalmi Éva	Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium	sashalmi@mail.kvvm.hu	30/415-82-31
Sebestyén Julianna	Kaposvári Egyetem Egészségtudományi Centrum		20/518-19-31
Siklósi Máté	Természet Jogaiért Alapítvány; Felelősséggel a Természetért Egyesület	siklosi.mate@gmail.com	30/444-50-72
Sipos Katalin	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	siposk@dinpi.hu	30/663-46-39
Siposs Viktória	WWF Magyarország	viktoria.siposs@wwf.hu	1/214-55-54/121; 30/678- 41-69
Staudinger István	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	mezofoldite@citromail.hu	22/510-523
Szabó Balázs	MME-Természetvédelmi Tanácsadó Szolgálat	szabo.balazs@ttsz.hu	30/96-92-781
Szabó László	Szent István Egyetem, Vadvilág Megőrzési Intézet	szabol@ns.vvt.gau.hu	06 30 560 8906
Szántóné Simon Edit	Nimfea Természetvédelmi Egyesület	edit@nimfea.hu	56/ 361- 505, 70/ 292- 56- 77
Szelényi Balázs	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	balazs.szelenyi@kmnp.hu	30-687-08-06
Széli Antal	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	antal.szeli@kmnp.hu	475-17-73
Szemán László	Szent István Egyetem	szeman.laszlo@mkk.szie.hu	20/326-77-01
Szentirmai István Dr.	Fertő-Hanság és Őrség Nemzeti Park Igazgatóság	i.szentirmai@gmail.com	30/520-24-37

Szilvácsku Zsolt	MME-Természetvédelmi Tanácsadó Szolgálat	szilvacsku.zsolt@ttsz.hu	30/95-93-114
Szuda Zoltán	Euro M-Érték Kft.	szudaz.eumertek@invitel.hu	30/29-77-842
Takács Attila	Magyar Állattenyésztők Szövetsége	masz@t-online.hu	30/952-29-53
Takács Gábor	Fertő-Hanság és Őrség Nemzeti Park Igazgatóság	pokar@gmail.com	30/306-69-62
Tar Ferenc		tarferenc@entor.hu	70/239-11-12
Tatai Sándor	Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	tatai@edktvf.kvvm.hu	30-853-9681
Toplak Zoltán	Szövetség az Élő Tiszáért	toplakzoltan@elotisza.hu	30/59-79-012
Tóth Csaba	Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	tothcs@kdvktvf.kvvm.hu	30/456-01-22
Tóth István Zsolt	Felelősséggel a Természetért Egyesület		30/377-33-94
Tóth Péter	Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium	tothp@mail.kvvm.hu	30/415-5910
Vajnáne Madarassy Anikó Dr.	Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály	vajna@mail.kvvm.hu	(1)4573-491; Mobil: 30/678-8750
Varga Ildikó Dr.	Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium		
Viszló Levente	Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány	provertes@provertes.hu	70/330-38-52
Zelenák Krisztián	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	krisztian.zelenak@kmnp.hu	30/6870813
Zölei Anikó	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	zoleia@dinpi.hu	

AZ ELŐADÁSOK ÖSSZEFOGLALÓI

A fórum azért került megrendezésre, hogy közös asztalhoz ültessék a kaszálásban jártas állattenyésztő és a természetvédő szakembereket, annak érdekében, hogy megismerjék egymás szempontrendszerét. Ezért a természetvédelem és az állattenyésztők részéről felvezető előadóként egy-egy szakember ismertette szakterületük álláspontját. Aki harcos vitákra és szöges ellentétekre számított, annak csalódnia kellett, hisz mindkét előadó nyomatékosan hangsúlyozta a közös gondolkodás és a vállalható kompromisszumos megoldások keresését. Előadásaikban egyértelművé tették, hogy itt az idő, amikor a két szakmának együtt kell gondolkodnia, dolgoznia, a meddő vitákat hátrahagyva.

I. Kovács Zoltán (Magyar Állattenyésztők Szövetsége)

Kovács Zoltán az állattenyésztők gondolatait tolmácsolta, pontokba szedve azokat a szempontokat, melyek az állattenyésztőknek fontosak a gyepék kaszálása kapcsán, keresve a kapcsolódási pontokat. Elsőként a széna minőségét és mennyiségét említette, kitérve arra is, hogy sajnos jelenleg kevés réti szénát etetünk, pedig a jó minőségű és elegendő mennyiségű réti széna etetésével nemcsak takarmányozásunk lenne szakszerűbb, hanem a szántóföldről származó erjesztett tömegtakarmányok és abraktakarmányok mennyiségét is csökkenteni tudnánk. Ennek pedig már természetvédelmi érdeke és hozadéka is van, tehát végsősoron a természetvédelemnek is érdeke a jó minőségű réti széna. Továbbiakban felhívta a figyelmet, hogy a kaszálással segíteni lehet és szükséges a legelőgazdálkodást (vegyes hasznosítású gyepék májusi kaszálása). Fontos szempont a kaszálásnál a minél magasabb szintű gépesítési technológia, s a munkacsúcsok tompítása egy-egy gazdaságon belül. E szempontok teljesülését általában számukra optimális kaszálási időpont megválasztásával érik el az állattenyésztők. S ezzel el is érkeztünk a fő konfliktusforráshoz. Véleménye szerint nem szerencsés globálisan megközelíteni ezt a kérdést, hisz különböző fajoknak más-más kaszálási időpont kedvez, s ne feledjük, a kaszálókön a védendő természeti értékek a gazdálkodás eredményeként jöttek létre, s több száz évvel ezelőtt a gazdát a fentebb említett, tisztán gazdálkodási szempontok mozgatták.

Hosszú távú fenntartható megoldást csak akkor tudunk elérni, ha az érintett területekre úgynevezett kaszálási ütemtervet dolgoz ki közösen az érintett gazdálkodó és a helyi természetvédelmi szakember, a helyi sajátosságok figyelembevételével. Ezzel megóvható a védendő faj, azonban csak indokolt esetben korlátozza a gazdálkodót. Példaként említette az Írországból ugyancsak jól bevált módszert, ahol az agrár-környezetgazdálkodásban érintett gazdaságokra egyedi üzemterv készül, ez alapján számolják ki a kieső jövedelmet (a Nemzeti Agrár-környezetgazdálkodási Programban Magyarországon is előírás volt az üzemterv készítése).

Előadásában kitért a modern kaszálás „hozadékára”, a taposási kárra és a talajfelszín roncsolására, melyek a gépi munkák következménye, s emiatt csak a károk csökkentését látja lehetségesnek és szükségesnek. A természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási módok (kiszorító kaszálás, vadriasztó lánc alkalmazása, búvósávok hagyása) alkalmazására azonban bízta a gazdálkodókat. Véleménye szerint, ha egy gazda jó minőségű szénát takaríthat be, akkor szívesen alkalmazza e módszereket (akár ingyen is), mintha fűszalmát takarít be, s kompenzációt kap.

Előadása zárásaként méltatta az agrár-környezetgazdálkodási programok szemléletformáló szerepét, kedvező hatását, amiként közelebb hozza a gazdálkodót a természetvédelemhez és a természetvédelmet a gazdálkodókhoz. Felhívta a figyelmet e programokban rejlő lehetőségekre, melyek kiaknázása nem csupán a gazdálkodó, hanem a természetvédelem érdeke is.

II. Sipos Katalin (Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság)

Sipos Katalin a természetvédelem oldaláról ismertette a kaszálás szempontjait. Megismerhettük, hogy milyen bonyolult és szerteágazó szempontrendszert kell figyelembe venni a természetvédelemnek a gyepek fenntartásakor. Megtudhattuk, hogy miért is kell védeni a gyepeket. A gyepalkotó növényfajok, valamint a gyepen található állat és gombafajok összessége is értékes, de kiemelt figyelmet érdemelnek a gyepen élő kritikusan veszélyeztetett fajok. Emellett nem szabad megfeledkezni a gyepek ökológiai funkciójáról, hisz a gyepek táplálkozó- és fészkelőhelyek, védősávok és ökológiai folyosók is egyben. A gyepeinken mintegy 633 védett növényfaj és 828 védett állatfaj található, s ezek közül 63 fokozottan védett növény és 137 fokozottan védett állatfaj.

Az ökológus számára a kaszálás egy drasztikus beavatkozás, melynek számos károsító hatása lehet. Azonban tisztában vannak azzal is, hogy a kaszálás nem kényszerű kompromisszum a gazdasági érdekekkel, hanem a természeti értékek fenntartásához szükséges kezelés. A kaszálással lassítani lehet a szukcessziót, az élőhelytípus megváltozását, a fajkészlet kicserélődését, meggátolható a cserjésedés. Ugyancsak a kaszálással lehet védekezni az invazív fajok elterjedése és a gyomosodás ellen is.

Természetvédelmi szempontból optimális kaszálás az, amikor a kaszálással járó károsító hatások a módszer- időpont- mintázat helyes megváltoztatásával a minimálisra csökken. Egyetértett az állattenyésztők előadójával, hogy helyileg kell meghatározni a kaszálás módszertanát (időpont, búvósávok száma), esetenként szükséges prioritást megállapítani.

Előadásában részletesen kitért a kaszálás káros hatásainak mérséklésére (természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási módszerek, vadriasztó lánc használata, búvósávok hagyása, kaszálási rend alkalmazása), és ennek fontosságára.

Összegzésül reményét fejezte ki, hogy megfelelő módon össze lesz hangolva a természetvédelem és a gazdálkodás. Ennek eredményeként a helyi adottságokhoz lesz igazítva a természetvédelmi és a gazdálkodási érdek.

A TEREPI BEMUTATÓ TAPASZTALATAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA

A felvezető előadások után a nagy számú résztvevő óriási érdeklődéssel követte nyomon a több mint két és fél órás, látványos terepi bemutatót. A vadriasztó láncsal felszerelt traktorok háromféle kaszatípussal, eltérő tarlómagassággal, madárbarát kiszorításos módszerrel, búvósávok meghagyásával vágták a rendeket. Majd kétféle rendelkezelő, egy széna begyűjtő rendfelszedő gép, végül főliatömlős silózó munkáját figyelhettük meg. A házigazda Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány részéről Viszló Levente bőséges információval látta el az egybegyűlteket. Részletesen elmagyarázta a különböző gépek és kaszálási módok előnyeit és hátrányait, hatásukat az élővilágra, és gazdálkodási-gazdaságossági szempontokról is szó esett.

Megtudhattuk például, hogy a június közepénél előbbi kaszálás rengeteg állatot sebesít meg, pusztít el, hiszen olyankor a gyeppen fészkelő madarak fiókái szinte biztosan áldozatul esnek a kasza pengéjének. Az állatvilágot akkor tudjuk leginkább megkímélni, ha a kaszálás későbbi időpontban, június végén - júliusban történik. Az ennél későbbi kaszálás viszont a széna beltartalmi értékének fokozottabb csökkenése és a sarjadási készség romlása, így a téli-kora tavaszi búvóhely hiánya miatt általában kedvezőtlen. Ez alól kivételt képeznek a speciális igényű fajok (például fűrj, haris), melyek másodköltése augusztus végéig is elhúzódhat. Fontos még, hogy éjszaka ne dolgozzanak a munkagépek, mert ilyenkor az állatok passzívok, menekülési ösztönük erősen csökkent. Segíthetjük az állatok túlélését azzal is, ha aktívan készítjük őket menekülésre. Ehhez fel kell riasztani a fűben lapuló egyedeket. A riasztás legjobb módja a házilag olcsón és egyszerűen elkészíthető láncfüggönyös vadriasztó, amit a traktor elejére, a kasza elé kinyúlóan kell szerelni, és el kell érnie minimum a kasza szélességét. Az 5-7 cm-enként lelógó vasláncok zajkeltéssel és a növényzet mozgatásával készítetik menekülésre az állatokat. Emellett feltétlenül biztosítani kell számukra menekülési időt és búvóhelyet: A viszonylag lassan (maximum 5 km/h-s sebességgel) haladó traktorok - a megszokott gyakorlattól eltérően - tartsanak a terület vagy fogás közepétől spirálisan kifelé. Így az állatokat a tábla illetve fogás széle felé terelik, ahol a kaszálatlanul meghagyott, legalább néhány méter széles búvósávokban menedékre lelnek. A kaszálatlan részeket évente vagy kaszálásonként lehet változtatni. Aki a kaszálás során élővilágbarát módon akar eljárni, annak nem szabad a kaszán szársértő adaptert használnia, és legfeljebb 3 méter széles kaszát alkalmazzon. Bár a korongos (tárcsás) vagy a duplaképes alternáló kasza sokkal kedvezőbb az élővilág szempontjából, megfelelő hozzáállással a sokkal elterjedtebb dobkasza negatív hatása is csökkenthető, amennyiben a felfüggesztés harmadik pontja segítségével hátrabillentjük, hogy ne a „tövére vágjon”. Így magasabb tarlót tudunk meghagyni.

Az állattenyésztők és természetvédők számára egyaránt tanulságos bemutató után egy vitafórum keretében tárgyalták meg a résztvevők a lehetséges teendőket, oszthatták meg egymással a tapasztalataikat, meglátásaikat. Felszólaltak többek között állattenyésztő szervezetek, az MVH és egyetemek képviselői, magángazdálkodók. Felmerültek az agrár-környezetgazdálkodási és állattenyésztési támogatási rendszer finomításának lehetőségei, a természetkímélő gyephasznosítás gyakorlati megvalósításának szakmai kérdései és a gyepgazdálkodás ágazati szintű elismerésének fontossága.

A MŰHELYMUNKA ÉRTÉKELÉSE

Az értékelést a résztvevők 1-10-es skálán végezték. 1: nem értékelhető; 10: kiváló.
A számok az átlagolt értékek.

1. A program előkészítése: 9,28
2. A program szerkezete (időbeosztás): 9,23
3. A program szervezettsége (levezénylés): 9,53
4. Az előadások értékelése
 - Kovács Zoltán: 8,13
 - Sipos Katalin: 9,03
 - Viszló Levente: 9,39
5. A terepi program értékelése: 9,31
6. A program hasznosíthatósága saját gyakorlatomban: 7,08

KIADVÁNY

A fórum alkalmából a Pro Vértes Közalapítvány kiadásában megjelent egy füzet, melynek címe: „A természetbarát kaszálás gyakorlata”.

A füzetet nyomtatását az MME Természetvédelmi Tanácsadó Szolgálatja támogatta.

A füzet betéteként megjelent az MME Természetvédelmi Tanácsadó Szolgálatja által 2007. évben készített poszter is, melynek címe: „Természetbarát gyepgazdálkodás”.

ÍRTA:

VISZLÓ LEVENTE

ADATOKAT FELDOLGOZTA:

KARSA DÓRA

A KUTATÓMUNKÁBAN RÉSZT VETT:

KUTATÓK:

SZALAI GÁBOR
IFJ. VISZLÓ LEVENTE
KISS JÁNOS
TÓTH NÓRA
RÁNTÓ ADNÉRÁS

GÉPKEZELŐK:

SOMOGYI TAMÁS
TILLY BALÁZS
NAGY KRISZTIÁN
MÁRTON ZOLTÁN

FOTÓK:

VISZLÓ LEVENTE
SZABÓ LÁSZLÓ VILMOS

RAJZOK:

KLÉBERT ANTAL
NAGY ILDIKÓ

KIADTA:

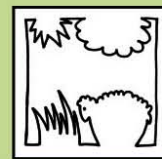
PRO VÉRTES KÖZALAPÍTVÁNY

A KIADVÁNYT TÁMOGATTA:

MAGYAR MADÁRTANI ÉS TERMÉSZETVÉDELMI EGYESÜLET TERMÉSZETVÉDELMI
TANÁCSADÓ SZOLGÁLATA

2007. június

PRO VÉRTES TERMÉSZETVÉDELMI KÖZALAPÍTVÁNY

H-8083 Csákvár, Kenderesi u. Geszner-ház
 Tel/Fax: (36) - 22 / 354-420, 22 / 582-106, 22 / 582-107
www.provertes.hu e-mail: provertes@provertes.hu
 OTP 11736020-20004501 Adószám: 18602487-2-11

A Közalapítvány jogelődje, a Pro Vértes Természetvédelmi Alapítvány 1991-ben jött létre a Vértesben és környékén jelentkező természetvédelmi feladatok non-profit keretek között történő megoldására. 1994-ben alakult át közalapítvánnyá, 1998 óta pedig kiemelten közhasznú szervezetként működik. Legfőbb célkitűzésünk a megalakuláskor az volt, hogy a rendszerváltással szükség-szerűen együtt járó privatizáció veszélyeiből, jogszabályi hiányosságaiból adódó természetvédelmi és kulturális örökség-védelmi problémákat az állami, önkormányzati és civil feladatok összehangolásával, a helyi társadalom bevonásával oldjuk meg. Sikeres működésünk eredményeként tevékenységeink köre az elmúlt évek során kiszélesedett, és az alábbi programokat indítottuk útjára:

- Fajvédelmi – elsősorban ragadozómadár-védelmi – munkánk során fészekőrzési akciókat szervezünk, valamint műfészkeket, mesterséges odúkat helyezünk ki;
- Kutatási és monitoring tevékenységünk kiemelt témája többek között a kaszálás élővilágra gyakorolt hatásának vizsgálata;
- Hazánk legnagyobb helyi védett területének, az Észak-Vértesi természetvédelmi területnek a kezelése mellett további négy területen látunk el természetvédelmi kezelési feladatokat;
- 2000 ha természeti értékekben gazdag területen folytatunk természetgazdálkodást őshonos állatokkal történő legeltetéssel, valamint madárbarát kaszálási módszerek alkalmazásával;
- Műemlékvédelmi programunk keretében felújításra került és új funkciókat kapott Csákváron a Geszner-ház és Török-torony (ma Szent Ferenc-kápolna), valamint az Esterházy-uradalom farnapusztai majorságának épületei (Dohányos-ház, Százados-tanya);
- A terepi oktatás, szemléletformálás elősegítése érdekében természettudományi kiállítást hoztunk létre, tanösvényeket építünk ki és működtetünk, erdei iskolát nyitottunk Vértesbogláron, valamint számos kiadványt jelentettünk meg;
- Turisztikai programkínálatunk gyalogos, kerékpáros és lovas kocsis túrákat, hagyományőrző rendezvényeket foglal magában;
- Kezdeményezői voltunk a 2005. október 27-én, hivatalos formában hazánkban elsőként kihirdetett Vértesi Natúrpark megalakításának, melynek működtetése során összefogjuk és elősegítjük az érintett 17 település fejlesztési elképzeléseinek megvalósítását, valamint üzemeltetjük a natúrpark látogatóközpontját.

Természeti értékekkel rendelkező területek gazdálkodóival való együttműködés céljából hozta létre a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) a Természetvédelmi Tanácsadó Szolgálatát (TTSz) 1999-ben.

A természeti értékek megőrzését és fenntartását csak a területen élők, az ott gazdálkodók biztosíthatják, természetkímélő módszerek alkalmazásával. Ebben segítjük a gazdálkodókat, az önkormányzatokat és beruházókat az alábbi módszerekkel:

Szakmai tervezés, tanácsadás:

- Mezőgazdaság, vidékfejlesztés illetve területfejlesztés természetvédelmi és agrár-környezetgazdálkodási vonatkozású kérdéseiben tanácsadás és szakmai tervezés.
- Természetvédelmi állapotfelmérések és természetvédelmi kezelési tervek készítése.
- Környezeti hatásvizsgálatok természetvédelmi és táji részeinek elkészítése.
- Természetkímélő gazdálkodási mintaprojektek koordinálása, szakmai segítése.

Tájékoztatás, információk szolgáltatása, pályázati segítség, jogi tanácsadás:

- Európai Unióval kapcsolatos természetvédelmi, Natura 2000, agrár-környezetgazdálkodási és vidékfejlesztési információk szolgáltatása, tájékoztatás.
- Agrár-környezetgazdálkodási és más, természetvédelmi célokat szolgáló pályázatok elkészítésében és megvalósításában segítségnyújtás.
- Természetvédelmi, Natura 2000 jogi tanácsadás, információszolgáltatás, helyi védetté nyilvánítások segítése.

Aktuális programunk (2006-2009):

A „Pannon gyepek élőhelykezelése Magyarországon” című LIFE-Nature projektünk 6 projektterület mintáján mutatja be, hogy a gazdálkodói és a természetvédelmi érdekek összeegyeztethetők. Bővebb információk a projektről: www.grashabit.hu.

Kiadta: Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Természetvédelmi Tanácsadó Szolgálata, a „Pannon gyepék élőhelykezelése” című LIFE-Nature projekt keretében

Felelős kiadó: Halmos Gergő

Szerkesztette: MME Természetvédelmi Tanácsadó Szolgálat

Példányszám: 160 db.

Megjelenés éve: 2007.

Támogató: Az EU LIFE-Nature alapja

Nyomdai munka: Garamond Kiadványszerkesztő Stúdió
3300 Eger, Vörösmarty u. 89.